

<https://doi.org/10.17721/2312-5160.2016.20.61-70>

UDC 007: 304: 070 (477.52/6)

Ukrainisation Tendencies in Luhansk Regional Printed Press of 1920-1930s

Kateryna Ulyanova

*Luhansk Taras Shevchenko National University, Department of Journalism and Publishing,
1 Hohol Square, 92703 Starobilsk, Luhansk Region, Ukraine*

Corresponding author's e-mail address: ulianovakm@yandex.ru

ABSTRACT

The main objective of the study is to carry out a comprehensive analysis of the functioning of Luhansk regional periodicals in the scope of Ukrainisation (indigenization), which was implemented by the Bolsheviks in the 1920-30s, and promoted the formation and understanding of Ukrainian national self-identification.

Methods. The synchronous analysis is used to perform a comprehensive characterization of the scientific object at the particular stage of historical development. Since the study is mainly descriptive, core research methods are also descriptive, combined with various methods and procedures of scientific analysis, including comparative historical and retrospective.

Results. The Ukrainisation process in media primarily affected the functioning of periodicals that were massively re-orientated to Ukrainian language. The period of 1920-30s was the most productive. Totally, there were about 100 functioning Ukrainian newspapers. However, they were only formally Ukrainian, when the semantic level of these publications absorbed the negative sides of indigenization processes, including primary focus on masses, which practically meant narrowing the role of journalism to be the ideological service of party and state policy. The course to Ukrainisation was actively supported by the national conscious people of Donbas, including clerisy, coordinated around "Zaboy" / "Literary Donbass" magazine, the only one existing at the time. The activity of the magazine in late 20s - early 30s of XX century effected rising of general cultural level of readers, impacting the modernization of national consciousness of Luhansk people.

Conclusions. The study of indigenization policy and its consequences for printed press in Luhansk region reveals the social nature of journalism in general, emphasizing its creative aspect in gratification of spiritual and cultural needs of East Ukrainian community, associated with protection of Ukraine national interests.

KEYWORDS: Ukrainisation; Luhansk press; "Zaboy" magazine.

Українізаційні тенденції друкованої преси Луганщини 20-х – 30-х рр. ХХ ст.

Ульянова Катерина Миколаївна, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій.

Резюме

Мета дослідження – здійснити комплексний аналіз функціонування періодики Луганщини в контексті політики українізації (коренізації), яка запроваджувалась більшовиками в 20-ті – 30-ті рр. ХХ ст. і сприяла формуванню та усвідомленню національної самоідентифікації українського народу. **Методи.** Поставлені завдання вирішуються методами синхронного аналізу, які дають повну характеристику наукового об'єкта на конкретному етапі історичного розвитку. Оскільки стаття має переважно описовий характер, стрижневими методами наукового дослідження виступають описові (порівняльно-історичний (компаративний) та ретроспективний), у поєднанні з різними прийомами й процедурами наукового аналізу. **Результати.** Процеси українізації ЗМК, в першу чергу, позначились на функціонуванні періодичних видань, які масово переорієнтовувались на українську мову. Найпродуктивнішим виявився період кін. 20-х – сер. 30-х рр. ХХ ст., коли загалом функціонувало близько 100 українськомовних газетних органів. Однак українськими вони були лише формально, на змістовому рівні ці видання увібрали в себе негативні сторони коренізаційних процесів, основним з яких була орієнтація на масовізм, що на практиці означало зведення ролі журналістики до ідеологічного обслуговування партійно-державного апарату. Курс на українізацію був активно підтриманий національно свідомими силами Донбасу, зокрема творчою інтелігенцією, яка координувалася навколо єдиного на той час журнального видання «Забой» / «Літературний Донбас». Діяльність часопису кін. 20-х – поч. 30-х рр. ХХ ст. позначалася на піднесенні загальнокультурного рівня населення та впливала таким чином на модернізацію національної свідомості луганців. **Висновки.** Дослідження політики коренізації та її наслідків для пресової діяльності на Луганщині розкриває соціальну природу журналістики загалом, підкреслює її творчий аспект у задоволенні духовно-культурних запитів східноукраїнської спільноти, пов'язаних із захистом національних інтересів Української держави.

Ключові слова: українізація; преса Луганщини; журнал «Забой».

Ульянова Е.Н. Украинизационные тенденции в прессе Луганщины 20-х – 30-х гг. XX века.

Цель исследования – провести комплексный анализ функционирования периодики Луганщины в контексте политики украинизации (коренизации), которая внедрялась большевиками в 20-е – 30-е гг. XX в. и способствовала формированию и осознанию национальной самоидентификации украинского народа. **Методы.** Поставленные задачи решаются методами синхронного анализа, которые дают полную характеристику научного объекта на конкретном этапе исторического развития. Поскольку статья имеет преимущественно описательный характер, стержневыми методами научного исследования выступают описательные (сравнительно-исторический (компаративный) и ретроспективный), в сочетании с различными приемами и процедурами научного анализа. **Результаты.** Процессы украинизации в СМИ в первую очередь отразились на функционировании периодических изданий, которые массово переориентировались на украинский язык. Наиболее продуктивным в

этом плане стал период 20-х – 30-х гг. XX в., когда функционировало около 100 украиноязычных газетных органов. Но украинскими они являлись лишь формально, на содержательном же уровне эти издания впитали в себя негативные стороны процессов коренизации, основным среди которых была ориентация на массовизм, что на практике означало сведение роли журналистики до идеологического обслуживания партийно-государственного аппарата. Курс на украинизацию был поддержан национально сознательными силами Донбасса, в частности творческой интеллигенцией, которая координировалась вокруг единственного в то время журнального издания «Забой» / «Литературный Донбасс». Деятельность журнала кон. 20-х – нач. 30-х гг. XX в. отобразилась на повышении культурного уровня населения, влияя таким образом на модернизацию национального сознания луганчан. **Выводы.** Исследование политики коренизации и ее последствий для прессовой деятельности Луганщины раскрывает социальную природу журналистики в целом, подчеркивая ее творческий аспект в удовлетворении духовно-культурных потребностей восточно-украинского общества, связанных с защитой национальных интересов Украинского государства.

Ключевые слова: украинизация; пресса Луганщины; журнал «Забой».

1. Вступ

На сьогодні наукове студіювання журналістики Луганщини на різних етапах історичного розвитку актуалізовано доволі широко й вичерпно. Найбільший внесок у цю справу здійснила наукова школа з вивчення регіональної журналістики, заснована під керівництвом професора В. М. Галич на базі кафедри журналістики та видавничої справи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Результатами її дослідницької діяльності стали три кандидатські дисертації з історії журналістики Луганщини (О. Корчагіної [1], Є. Соломіна [2] та К. Ульянової [3]), а також низка наукових розвідок інших викладачів кафедри (І. Акіншиної, В. Галич, О. Кравченко, Г. Фоменко), аспірантів, магістрантів і студентів.

Ранні прояви інформаційної діяльності на Луганщині детально описані автором цієї статті в монографії «Журналістика Луганського краю (1903 – 1938)» [4], а також лягли в основу навчально-методичного посібника «Регіональна журналістика: історичні уроки» [5], створеного в співавторстві з О. Максименком. Обидва видання за хронологічним принципом комплексно й системно розкривають особливості зародження, становлення й функціонування журналістики крайнього Сходу України – Луганщини – у контексті суспільно-політичного та регіонального розвитку. Однак сучасна історична парадигма, що сформувалася під впливом останніх подій Донбасу, націлює нас на переосмислення дослідницьких пріоритетів й акцентуацію на таких важливих категоріях наукового пізнання як національно-культурний розвиток регіону, що має стати важливим методологічним завданням сучасного пресознавця сьогодні, у добу моральної й соціальної дезорієнтації суспільної й національної свідомості.

Пропонована розвідка стосується науково обґрунтованого аналізу періодики Луганщини в контексті політики українізації (коренізації), яка запроваджувалась більшовиками в 20-ті – 30-ті рр. XX ст. як негласний, проте цілеспрямований курс боротьби з великодержавним російським шовінізмом, що реалізовувався завдяки приверненню на свій бік корінних національних меншин, серед яких чисельна українська спільнота становила чи не найбільшу загрозу. Курс на українізацію мав велике значення для діяльності періодичної преси й уже в перші роки реалізації сприяв формуванню та усвідомленню національної

самоідентифікації українського народу.

До основних завдань дослідження входить розкриття змісту публікацій друкованих ЗМК в період реалізації політики коренізації, виявлення динаміки кількісного розвитку українізованої періодики на Луганщині в 20-ті – 30-ті рр. XX ст., а також її ролі в національно-культурному відродженні східноукраїнського краю. Окреслені аспекти ще не стали предметом окремих наукових студій і мають велику наукову цінність на сучасному етапі дослідження ідентичної національної політики, запроваджуваної українським урядом, яка отримала назву декомунізації.

Українізаційна політика на Сході України як дослідницька проблема стала предметом наукових зацікавлень багатьох вітчизняних істориків (І. Богінської [6], О. Обидьонові [7], К. Колісника [8], О. Коляструк [9] та ін.). У розкритті заявленої теми будемо спиратися на дослідження О. Коляструк «Преса УСРР в контексті політики українізації (20 – 30-ті рр. XX ст.)» [9], об'єктом спостереження якого стала періодична преса, а до основних завдань увійшло з'ясування теоретичних засад українізаційного процесу в галузі інформації та пропаганди, визначення його етапів, способів і методів реалізації, а також аналіз партійно-державних документів, які визначали функціонування періодики в умовах українізаційного курсу. Праця має узагальнений характер і не враховує регіональний принцип наукового дослідження, який є важливим у розкритті наслідків українізації на полінаціональних територіях колишньої УРСР, які мали виразну специфіку й несподівані результати. Тому в основу нашої статті покладено територіальний принцип, а її географія охоплює територію сучасної Луганської й частково Донецької областей згідно офіційно чинного державного адміністративно-територіального поділу.

Окремо в статті аналізується книга І. Дзюби «Донецька рана України» [10], в одному з розділів якої – «Донецька складова української культури» – детально аналізується літературний рух Донбасу 20 – 30-х рр. XX ст. У контексті українізаційної політики автор розглядає бахмутський журнал «Забой», який має й безпосередню «луганську біографію», коли в 1926 р. за рішенням пленуму Спілки письменників України видавництво часопису було переведено до Луганська. Така подія сприяла укріпленню й зростанню творчих сил на Луганщині, дала визначні на той час імена літераторів – М. Матусовського, Л. Заломанова, Ю. Черкаського, Ю. Жукова, П. Есельсона та ін.

2. Методи дослідження

Поставлені завдання вирішуються методами синхронного аналізу, які дають повну характеристику наукового об'єкта на конкретному етапі історичного розвитку. Оскільки стаття має переважно описовий характер, стрижневими методами наукового дослідження виступають описові, у поєднанні з різними прийомами й процедурами наукового аналізу.

Так, порівняльно-історичний (компаративний) метод дав змогу простежити динаміку розвитку українізаційних процесів у діяльності луганських ЗМК 20-х – 30-х рр. XX ст., виявити регіональну специфіку преси як складової загальноукраїнської й водночас партійно-радянської систем журналістики.

Ретроспективний метод сприяв відтворенню раніше недослідженого масиву журналістських текстів Луганщини в добу українізації. Прийом внутрішньої реконструкції застосовано в межах змістової структури журналістського твору й полягає у виявленні й зіставленні загальних особливостей цього явища з метою їх подальшої інтерпретації. Зовнішня реконструкція застосовується задля чіткого встановлення функціональних ознак періодичної преси Луганщини в аспекті українізаційної політики радянського уряду. Так, на основі ґрунтовного аналізу системи публікацій 20-х – 30-х рр. XX ст., виявлення типологічних, жанрово-тематичних і мовностилістичних ознак, дослідження проблем авторства та свободи друкованого слова ми виокремили низку особливостей українізованих періоди-

чних видань.

3. Результати й обговорення

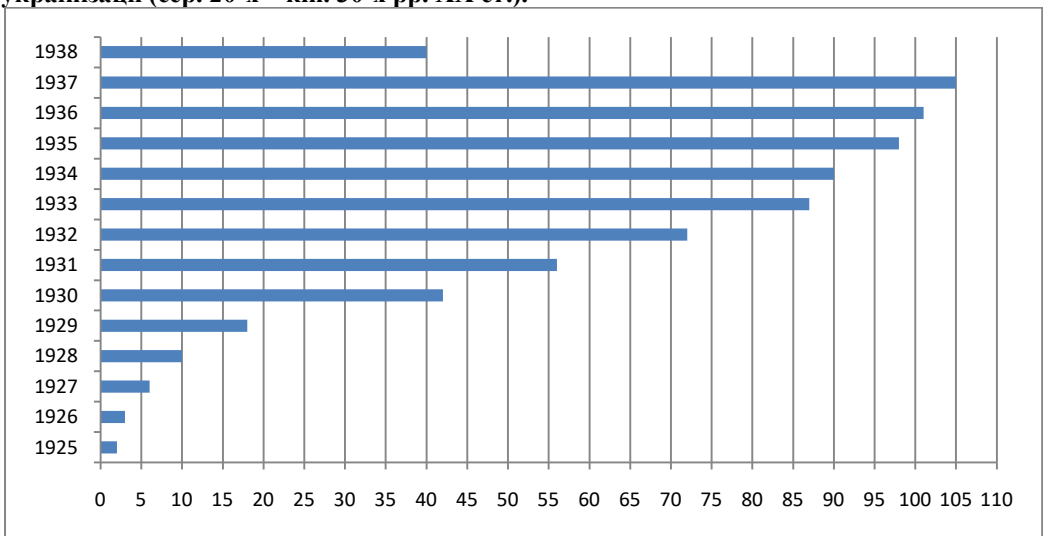
Науковий опис і аналіз українізаційних тенденцій в пресі Луганщини 20-х – 30-х рр. XX ст. охоплює три основні аспекти дослідження:

- з'ясування головних тенденцій функціонування преси й видавничої діяльності в контексті національної політики коренізації;
- аналіз внутрішньої структури журналістського тексту заданого періоду, його проблемно-тематичних, типологічних, мовностилістичних ознак на прикладі літературно-художнього журналу «Забой»;
- виявлення значення політики українізації для діяльності періодичної преси Луганщини 20 – 30-х рр. XX ст.

Так, у розкритті першої із зазначених проблем скористуємося бібліографічним описом преси Луганщини перших десятиліть існування, здійсненим у межах згадуваної вище монографії «Журналістика Луганського краю (1903 – 1938)» [4], який налічує 231 назву газетно-журнальних видань. Після характеристики національно-мовної картини періодики, приходимо до висновку, що від появи перших видань у 1903 р. до другої половини 1920-х рр. значно переважає російськомовна преса. Так, з-поміж 60 газет, які функціонували в межах цього періоду, лише 5 були українськомовними, 1 видання виходило івритом, а інші були російськомовними. Така ситуація пояснюється несприятливими політичними обставинами й специфічними етносоціальними умовами (міграції великих обсягів населення з етнічних територій Росії на прикордонні східноукраїнські землі у зв'язку з природними, історичними, соціальними та іншими особливостями).

З середини 20-х рр. XX ст. спостерігається потужне зростання українськомовної періодики, яка досягла апогею на початку 1930 рр. Порічний її розвиток представлено в діаграмі А.

Діаграма А. Порічний розвиток українськомовної преси Луганщини в період українізації (сер. 20-х – кін. 30-х рр. XX ст.).

Дерусифікація періодичної преси Луганщини визначалася не тільки появою нових ча-

сописів українською мовою, але й масовим перейменуванням наявних. Найчастіше це стосувалося окружної (з 1930 р. – районної) преси – головної партійної зброї в організації народних мас. Назви «районки» найрозвиненіших адміністративних центрів під впливом політичних колізій зазнавали чисельних змін, убирали в себе символіку й атрибутику радянської доктрини: «Ленінський заклик», «Під прапором Леніна», «Степова комуна», «За соціалістичну перебудову», «Червоний ударник», «Більшовицький штурм», «Більшовицька правда», «За суцільну колективізацію», «Прапор комунізму», «Сталінський шлях», «Соціалістичний наступ», «Ленінська перемога» тощо.

Нові партійні завдання, пов'язані з упровадженням колгоспної системи й підвищенням стану сільськогосподарського та промислового виробництва, регламентувалися численними постановами партії через друковані органи вже пристосованішою для широкого загалу селянства й робітників мовою, намагалися будь-якою ціною солідаризуватися з інтересами робітничих мас. На змістовому рівні українськомовні часописи періоду посилення тоталітаризму відзначаються яскравою політичною маркованістю, репресивністю подачі матеріалу, що виявляється в наказовому й часто агресивному стилі. Суворий цензурний контроль передбачав обмеження свободи друкованого слова, обтяжував прагматику авторського мислення і звужував до мінімуму соціальну напругу.

Дослідження суспільно-політичної лексики й «комуністичної фразеології» журналістських текстів у часи розгортання українізаційних процесів дає змогу визначити ключові особливості лексичних засобів т. зв. «тоталітарної мови» – «величезного масиву, що за часів радянської влади був спотворений невпинними процесами стандартизації, десемантизації, ідеологізації» [11, с. 53]. Навмисне використання розмовно-просторічних слів та зворотів (діалектизмів, політичних жаргонізмів, емоційно-зниженої й просторічної лексики), які, на думку дослідниці мови преси І. Герман, «усвідомлювались мовцем як факт навмисного відштовхування від літературних норм» з метою «моделювання поведінки реципієнта» [11, с. 54]; уживання «стандартизованої» лексики (гасел, закликів, сталих політичних зворотів тощо) заради матеріалізації певних ідеологічних, суспільно-політичних чи соціально-економічних орієнтирів; надуживання агресивних конфігурацій, що реалізуються на рівні засобів контекстуально-синонімічного увиразнення мовлення (політичних метафор, гіпербол, порівнянь, іронії тощо) використовувалося з метою безпосереднього психологічного впливу на читача з метою приборкання національних пристрастей. Тому небувалий за кількістю розквіт українськомовної газетної преси не сприяв формуванню й усвідомленню національної самоідентифікації українського населення найсхіднішої частини нашої держави.

Якісно інший курс на українізацію матеріалізовано в журнальній періодиці Луганщини, яка на той час була представлена єдиним літературно-художнім часописом «Забой», котрий з 2 вересня 1923 р. виходив як додаток до газети «Всероссийская кочегарка», а з початку 1924 р. – як самостійний пресовий орган. Уже на початку свого існування «Забой» засвідчив результати професійного літературного руху в Донбасі, зумовленого економічною і виробничою значущістю краю з відкрито пролетарською ідейно-тематичною спрямованістю.

Історик В. Оліфіренко в дослідження літературного руху Донбасу торкається аналізу впливу українізаційних тенденцій на його загальний розвиток, «втягування у вир» загальноукраїнського літературного життя письменницького осередку «Забоя», представленого іменами поетів В. Іваніва-Краматорського, К. Герасименка, М. Упеника, Д. Надіїна, В. Сосюри, а також прозаїків Г. Баглюка, В. Гайворонського, Ю. Западінського, Ф. Ковалевського та ін. [12]

І. Дзюба детально розкриває творчий шлях «Забоя» як «єдиного справжнього літературного представника донбасівського пролетаріату», який «не дуже потребував пролеткультівського протегування» [10, с. 23]. Автор акцентує на участі в часописі українських

авторів, таких як К. Герасименко, М. Упеник, М. Рудь, В. Сосюра, окремо зупиняється на наслідках українізаційних процесів, коли літературні організації ВУАПП та «Плуг», виявляють до «Забою» зустрічний інтерес.

Дійсно, процеси коренізації в національній політиці великою мірою позначилися й на діяльності тогочасної української пролетарської преси, яким уважався й «Забой». У вересні 1929 р. вперше в часописі з'являються українськомовні матеріали, автори яких досить гостро реагують на нові українізаційні тенденції. Так, у №3 за 1929 р. констатується: «Донбаський пролетаріат в справі українізації не тільки не відставав, а почас випереджувати своїх товаришів із деяких інших промислових центрів України. Тираж українських газет в округах Донбасу збільшився дуже швидко в декілька десятків разів, а в часи культпоходу в одному тільки Артемівському окрузі продано української літератури більш як на сто тисяч карбованців. Все це факти, що свідчать про активний розвиток української культури, про активну участь в українському культурному процесі широких пролетарських мас Донбасу під проводом своєї партії» (1929. – №3. – с. 2).

Українською мовою в «Забої» друкується переважно поезія й літературна критика. З'являються перші українськомовні літературні огляди, як-от «Українська комсомольська повість» І. Ткаченка (1929. – №2), де серед багатьох проаналізованих матеріалів наголошується на тих, що здобули премії різних конкурсів. Показовим є присутність в аналізі творів критики радянського бюрократизму, опис боротьби з опозицією, засуджується «недбайливе» ставлення авторів до української мови. Найбільш детально критик аналізує повісті О. Донченка та Б. Горбатова як найзразковіші й популярні на той час.

З №1 1929 р. «Забой» ідентифікується як «Літературно-мистецький та громадсько-політичний журнал. Орган Спілки пролетарських письменників і поетів Донбасу» і виходить за редакцією відомих на той час письменників Г. Баглюка, І. Ле, Ф. Ковалевського та А. Снежина. Доволі цікавими й неординарними виявились літературно-критичні огляди «Забой» на культурному фронті» І. Ткачука та «Соціалістичне будівництво в українській літературі» Б. Коваленка. У першому з них послідовно розкривається впровадження українізаційного курсу в різні сфери духовного життя: «Численні культпоходи, тижневики та місячники української культури, вечори української літератури, української книжки тощо, виїзди українських письменників до робітників клубів, на заводи, в шахти, величезна робота, що її розвинули в цьому напрямку партійні, комсомольські та професійні організації на Україні, дали колосальні наслідки, – наголошує автор. – Найшлися українські робітники, найшовся український пролетаріат, що не тільки розуміє, але й вживає українську мову в своїм щоденнім житті як свою рідну мову. Найшовся пролетарський глядач українського театру, найшовся і такий же читач української газети, журналу, української художньої літератури» (1929. – №1. – С. 1).

Зовсім іншу тематичну спрямованість має критичний огляд Б. Коваленка «Соціалістичне будівництво в українській літературі», де автор вказує на переорієнтацію письменників на «пролетарську» манеру написання, яка має полягати в оцінці фактів «марксистською методою і на підставі пролетарського світогляду й естетики», наголошувати на утворенні «монументального жанру в прозі, який би спромігся на широких полотнах достатнім психологічним умотивуванням відбити складні процеси й типи соціалістичного виробництва» (1929. – №2. – С. 45 – 46). Взірцевою постаттю в цьому контексті виступає А. Головка та його «перший великий роман пролетарської літератури «Бур'ян». Подібне спрямування мають й інші літературно-критичні й публіцистичні статті, такі як «За бойову пролетарську літературу» М. Лісняківського (1931. – №2), «Перед новими завданнями», підписану криптонімом «Грн-го» (1931. – №2), «Опанувати письменницьку кваліфікацію» Ю. Макаренка (1931. – №5), теми й головні герої яких проходять постійну ідеологічну «селекцію».

Своєрідним проривом у просуванні проукраїнських тенденцій є публікація на шпальтах «Забою» поодиноких портретних нарисів про визначних українських письменників –

І.Франка (1926. – №15 – 16), М. Коцюбинського, (1929. – №2), Т. Шевченка, (1928. – №3, №7; 1931. – №5), В. Сосюру (№5, 1931. – №5), М. Бажана (1931. – №8 – 9) та ін. Погоджуюсь з висновком дослідника культурної спадщини Донбасу І. Дзюбою, що критика визначних особистостей в «Забой» є стримано доброзичливою, проте має елементи політичної прискіпливості та вульгарного соціологізму [11, с. 25 – 26].

Виробнича тематика є провідною в журналі на рубежі 20 – 30-х рр. Як правило, вона реалізується завдяки літературним жанрам, які у своїй більшості є недосконалими перекладами з російської мови. Їх можна умовно розподілити на декілька напрямків: твори про шахтарів («Новий горизонт» І. Маркова, «Гинуть межі» О. Рогача, «Чотири книги про боротьбу за вугілля» К. Зубка, «У боротьбі за вугілля» Ю. Макаренка, «Переклик зарубних» М. Кардашова та ін.), металургів («Металурги» Г. Морягіна, «Ливарник з орденом Леніна» М. Сабури, «Індустрія» М. Бондаренка тощо), а також матеріали, присвячені літературній діяльності шахтарів Донбасу («За ударника-критика», «Творче лице ударників, покликаних до літератури», «Опанувати письменницьку кваліфікацію» Ю. Макаренка, «Ударник-поет» М. Соболєнка і т. д.). Кожен текст часопису є глибоко заполітизованим, містить велику кількість ідеологем, має агітаційно-пропагандистську спрямованість у боротьбі за «високі» ідеали комунізму.

Згорання процесу українізації на прикладі журналу «Забой» (з 1931 р. – «Літературний Донбас») простежується в 1933 р., коли потрійний №10 – 12 виходить під однойменною російськомовною назвою – «Литературный Донбасс», редакторами якого стали радянські письменники Донбаського пролетаріату П. Беспощадний, П. Северов та П. Чебалін. Натомість зникають зі шпальт журналу визначні на той час імена журналістів, які належали до творчого колективу літературної спілки «Забою» під керівництвом редактора Г. Баглюка, якого в 1933 р. було заарештовано, а в 1938 – розстріляно у Воркуті разом з 1200 інших в'язнів [10, с. 34].

4. Висновки

Коренізаційна політика радянського уряду 20-х – 30-х рр. ХХ ст. була цілеспрямованим кроком у реалізації партійних завдань, пов'язаних із наданням права місцевим національностям на культурний саморозвиток. Українізація суспільного життя на Луганщині позначилась на всіх його сферах, включно з журналістською творчістю. Найпродуктивнішим виявився період кін. 20-х – сер. 30-х рр. ХХ ст., коли на Луганщині функціонувало близько 100 українськомовних газетних видань. Однак українськими вони були лише формально, на змістовому рівні ці видання увібрали в себе всі негативні сторони коренізаційних процесів, основним серед яких була орієнтація на масовізм, що на практиці означало зведення ролі журналістики до ідеологічного обслуговування партійної й державної політики, ефективного засобу маніпуляції свідомістю мас.

Курс на українізацію був активно підтриманий національно свідомими силами – українською творчою інтелігенцією Луганщини й Донеччини, яка входила до літературного об'єднання «Забой» й мала свій друкований орган з однойменною назвою. Протягом кін. 20-х – поч. 30-х рр. ХХ ст. часопис «Забой» активно підтримує політику українізації, що позначилося на мовній концепції журналу, жанрово-тематичній палітрі, специфіці подання українськомовних матеріалів, популяризації національних цінностей, що великою мірою сприяло піднесенню загальнокультурного рівня східноукраїнського народу. Одночасно на літераторів і журналістів 20 – 30-х рр. ХХ ст. було покладено важливу ідеологічну місію, яка полягала в популяризації української мови, літератури й культури. Однак пропагування подібних ціннісних орієнтирів на сторінках періодичних видань мало певні ідеологічні обумовленості, що часто призводило до нав'язування конкретних установок, способу поведінки тощо.

Дослідження політики коренізації та її наслідків для пресової діяльності Луганщини, як і для всієї України, розкриває соціальну природу журналістики, підкреслює її творчий аспект у задоволенні духовно-культурних запитів східноукраїнського суспільства.

References

1. Korchahina, O.V. (2014), *Voroshilovgrad Region Press of 1938-1956: Historical, Typological, Structural and Functional Aspects*, PhD diss. (social communication sci.), Zaporizhia.
2. Solomin, Ye.O. (2014), *Luhansk Informational Telebroadcast: Regional Paradigm*, PhD diss. (social communication sci.), Dnipropetrovsk.
3. Ulianova, K.M. (2009), *Lugansk Region Press of 1917-1938: Establishment and Key Trends of Development*, PhD diss. (social communication sci.), Zaporizhia, 239 p.
4. Ulianova, K.M. (2014), *Journalism of Lugansk Region (1903 - 1938): a Monograph*, Luhansk Taras Shevchenko National University, Slov'jansk, 256 p.
5. Ulianova, K.M., Maksymenko, O.L. (2016), *Regional Journalism: Historical Lessons: a Textbook*, Luhansk Taras Shevchenko National University, Cherkasy, 460 p.
6. Bohinska, I.V. (2000), *Pedagogical Personnel of Donbass and Ukrainization Policy (1920 - 1930)*, Abstract of the PhD diss. (historical sci.), Donetsk National University, Donetsk, 19 p.
7. Obydonova, O.V. (2000), *The National Minorities of Donbass in 20-30s of XX century*, Abstract of the PhD diss. (historical sci.), Donetsk National University, Donetsk, 19 p.
8. Kolisnyk, K.E. (2001), *Ukrainization Policy in Kharkiv region in 1923 - 1932*, Abstract of the PhD diss. (historical sci.), V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, 23 p.
9. Koliastruk, O.A. (2003), *The USSR Press in the Context of Ukrainization policy (20-30s of XX century)*, Abstract of the PhD diss. (historical sci.), Kyiv, 20 p.
10. Dziuba, I.M. (2015), *Donetsk as Ukrainian Wound: Historical and Cultural Essays*, National Academy of Sciences of Ukraine, The Institute of Ukrainian History, Kyiv, 78 p.
11. Herman, I.S. (2003), *Press of Zaporizhzhya in 20s - 40s of XX century: Genre and Style Features*, Abstract of the PhD diss. (philology sci.), Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, 210 p.
12. Olifirenko, V. (no date), *The Devastation of the Literary Movement of Donbas Region in 30s of last century*, available at: http://www.experts.in.ua/baza/analytic/index.php?ELEMENT_ID=54242 (accessed November 5, 2016).

Список джерел

1. Корчагіна О. В. Преса Ворошиловградської області 1938-1956 рр. : історико-типологічні та структурно-функціональні аспекти : Дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.04 / О. В. Корчагіна. – Запоріжжя, 2011.
2. Соломін Є. О. Луганське інформаційне телемовлення: регіональна парадигма : Дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 / Є. О. Соломін. – Дніпропетровськ, 2014.
3. Ульянова К. М. Преса Луганщини 1917—1938 рр.: становлення та основні тенденції розвитку : Дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.04 / К. М. Ульянова – Запоріжжя, 2009. — 239 с.
4. Ульянова К. М. Журналістика Луганського краю (1903 – 1938): Монографія / Наук. ред. Галич В. М. / К. М. Ульянова ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Слов'янськ, 2014. – 256 с.
5. Ульянова К. М., Максименко О. Л. Регіональна журналістика: історичні уроки : Навчально-методичний посібник / К. М. Ульянова, О. Л. Максименко ; Держ. закл. «Луган.

нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Черкаси: А. Андрущенко, 2016. – 463 с.

6. Богінська І. В. Педагогічні кадри Донбасу і політика українізації (1920 – 1930-ті рр.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / І. В. Богінська; Донецький держ. ун-т. – Донецьк, 2000. – 19 с.

7. Обидьорова О. В. Національні меншини Донбасу в 20-30-ті роки ХХ ст.: Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / О. В. Обидьорова; Донецький держ. ун-т. – Донецьк, 2000. – 19 с.

8. Колісник К. Е. Проведення політики українізації на Харківщині в 1923 – 1932 рр.: Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / К. Е. Колісник; Харківський нац. ун-т. ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2001. – 23 с.

9. Коляструк О. А. Преса УСРР в контексті політики українізації (20-30-х рр. ХХ ст.): Автореф. дис... канд. іст. наук.: 07.00.01 / О. А. Коляструк. — К., 2003. — 20 с.

10. Дзюба І. М. Донецька рана України : Історико-культурологічні есеї / НАН України. Інститут історії України / І. М. Дзюба. – К.: Інститут історії України, 2015. – 78 с.

11. Герман І. С. Запорізька преса 20-х – 40-х рр. ХХ ст. : жанрово-стильові особливості : дис. ... канд. філол. наук. 10.01.08 / І. С. Герман; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т журналістики. – К., 2003. — 210 с.

12. Оліфіренко В. Розгром літературного руху в Донбасі у 30-х роках минулого століття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=54242. – Дата звернення: 05.11.2016.